

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 08.03.1960, sp. zn. 4 Tz 7/60, ECLI:CZ:NS:1960:4.TZ.7.1960.1

Číslo: 46/1960

Právní věta: Poskytování služeb, byť i neoprávněné, nezakládá trestný čin spekulace podle § 134a tr. zák. Proto pouhá zubolékařská nebo zubotechnická práce sama o sobě bez použití předmětů potřeby náležitých obžalované, tj. bez použití jejího vlastního materiálu a zařízení nezakládá trestný čin spekulace. Trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. předpokládá podle směrnice pléna Nejvyššího soudu o trestných činech spekulativní povahy (č. 6/1959 Sb. rozh. tr.), aby šlo o devizové hodnoty (zlato) v ceně kolem 4000 Kčs, v devizové, tj. kursovní hodnotě.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 08.03.1960

Spisová značka: 4 Tz 7/60

Číslo rozhodnutí: 46

Číslo sešitu: 7-8

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Dokazování, Ohrožení devizového hospodářství, Spekulace, Zproštění obžaloby

Předpisy: 86/1950 Sb. § 55

§ 134

§ 145

§ 197 88/1950 Sb. § 2

§ 64

§ 81 64/1956 Sb. § 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 46/1960 sb. rozh.

Poskytování služeb, byť i neoprávněné, nezakládá trestný čin spekulace podle § 134a tr. zák. Proto pouhá zubolékařská nebo zubotechnická práce sama o sobě bez použití předmětů potřeby náležitých obžalované, tj. bez použití jejího vlastního materiálu a zařízení nezakládá trestný čin spekulace.

Trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. předpokládá podle směrnice pléna Nejvyššího soudu o trestných činech spekulativní povahy (č. 6/1959 sb. rozh. tr.), aby šlo o devizové hodnoty (zlato) v ceně kolem 4000 Kčs, v devizové, tj. kursovní hodnotě.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 8. března 1960 - 4 Tz 7/60.)

Lidový soud v Kamenici nad Lipou uznal obžalovanou vinnou a) trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., b) trestným činem ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák., c) přestupkem proti ochraně zdravotnických ústavů a zařízení podle § 81 tr. zák. spr. a d) trestným činem nedovoleného držení omamných prostředků a jedů podle § 197 odst. 1 tr. zák.

Zato byla podle § 145 odst. 1 tr. zák. odsouzena k nepodmíněnému trestu odnětí svobody na 18 měsíců a podle § 55 odst. 1 písm. b) tr. zák. bylo vysloveno propadnutí věci (zubolékařského materiálu) v rozsudku blíže uvedených.

Krajský soud v Jihlavě zamítl odvolání obžalované i okresního prokurátora.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu zrušil usnesení krajského soudu i rozsudek lidového soudu s výjimkou výroku o vině trestným činem nedovolené výroby a držení omamných prostředků a jedů podle § 197 odst. 1 tr. zák.

Z odůvodnění:

Trestný čin spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák. spáchala obžalovaná podle názoru lidového soudu tím, že neodevzdala resp. přechovávala ve své domácnosti zařízení zubolékařské ordinace a zubolékařský materiál včetně zlata. Zlato nenabídla státní bance, zubolékařský materiál a zařízení nenabídla k výkupu a prováděla s jejich pomocí bez oprávnění zubolékařské práce různým osobám do roku 1959.

Trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. spatřoval lidový soud v tom, že obžalovaná nenabídla státní bance 297,15 g nezpracovaného zlata.

Přestupku proti ochraně zdravotnických ústavů a zařízení podle § 81 tr. zák. spr. se podle odůvodnění rozsudku lidového soudu dopustila neoprávněným prováděním zubolékařských a zubotechnických úkonů.

Trestný čin nedovoleného držení omamných prostředků a jedů podle § 197 odst. 1 tr. zák. spáchala podle rozsudku lidového soudu tím, že u sebe přechovávala jedovaté prostředky zubolékařské a zubotechnické.

Proti usnesení krajského soudu výše citovanému podal předseda Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona s odůvodněním, že byl zákon porušen především v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř. tím, že krajský soud zamítl odvolání obžalované resp. okresního prokurátora i ohledně výroku rozsudku lidového soudu o vině obžalované trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák., aniž věc v tomto směru náležitě objasnil. Tím zároveň nebylo podle stížnosti pro porušení zákona náležitě objasněno, že přestupek proti ochraně zdravotnických ústavů a zařízení podle § 81 tr. zák. spr. nebyl konsumován trestným činem spekulace. Dále dovozuje stížnost pro porušení zákona, že byl zákon porušen i v ustanovení § 145 odst. 1 tr. zák., ježto se obžalovaná nenabídnutím zlata v kursovní hodnotě 2377,20 Kčs státní bance dopustila devizového přestupku podle § 64 tr. zák. spr. a ne trestného činu.

Nejvyšší soud prozkoumal v rozsahu uvedeném v ustanovení § 293 odst. 1 tr. ř. napadené usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen ve směrech uplatňovaných stížností pro porušení zákona.

Pokud jde o trestný čin spekulace, mohl by tento trestný čin záležet buď v tom, že by byla obžalovaná ve větším rozsahu skupovala, hromadila nebo přechovávala zubotechnické, resp. zubolékařské

zařízení nebo materiál ke spekulacím účelům, tj. buď proto, aby je zcizila nebo aby takový materiál pomocí příslušného zařízení zpracovala a odcizila takto zpracovaný. Pouhá zubolékařská nebo zubotechnická práce sama o sobě bez použití předmětů potřeby náležejících obžalované, tj. bez použití jejího vlastního materiálu a zařízení by nezakládalo spekulaci, neboť by se jednalo jen o poskytování služeb, byť i neoprávněné. Na tom by nic neměnila ani skutečnost, kdyby při takovémto poskytování služeb použila sice též nějakého vlastního materiálu nebo zařízení, pokud by nebylo zjištěno, že je použita ve větším rozsahu, resp. pokud je za tím účelem ve větším rozsahu neměla.

Výsledky dokazování nebylo zjištěno, zda obžalovaná materiál nebo zubolékařské zařízení někomu za účelem jeho zcizení nabízela bez zpracování materiálu. Zejména však nebylo zjištěno, že by se bylo jednalo o zařízení nebo materiál, který měla podle příslušných vyhlášek a nařízení ministerstva zdravotnictví nabídnout nebo odevzdat nějakému zubolékařskému zařízení nebo jinému oprávněnému subjektu, když podle posudku znalce šlo o materiál bezcenný. Bylo ovšem třeba zjistit, zda byly materiál a zařízení ordinace bezcenné již v době, kdy byla zrušena dentistická živnost obžalované, zejména pak v době, kdy byla např. povinna nabídnout věci zdravotnické instituci. Kdyby se i v té době jednalo o věci nevelké hodnoty, nešlo dovodit, že šlo o předměty potřeby ve smyslu § 134a tr. zák.

Jestliže obžalovaná při zubolékařských úkonech neoprávněně provozovaných konala pro zákazníky i práce z vlastního zlata, bylo by třeba zjistit, kolik zlata takto spotřebovala, zda by bylo lze se zřetelem k ceně zlata dovodit, že s ním spekovala tím, že je ve větším rozsahu skupovala, hromadila nebo přechovávala, aby je jeho zubotechnickým zpracováním zpeněžila. I u zlata platí tedy z hlediska trestného činu spekulace tytéž zásady, jako u ostatních zařízení a materiálu, který byl u obžalované zjištěn.

Výsledky dokazování je zjištěno pouze, že obžalovaná vyhotovila z vlastního zlata zlatou korunku A., za kterou jí A. ze starého ušila šaty v ceně 60 Kčs, a B., začež jí jmenovaný zaplatil 200 Kčs. V dalších případech šlo o jiné práce za malé částky a drobné odměny. Celkem bylo zjištěno, že obžalovaná vyzískala 1030 Kčs. I když lze důvodně předpokládat, že obžalovaná provedla ještě i jiné práce, nebyla tato skutečnost prokázána. Nesvědčí tomu ani nepřímé důkazy. Na pouhých domněnkách blíže neprokázaných, byť i jinak důvodných, však nelze budovat výrok o vině trestným činem nebo přestupkem. Nelze též přehlížet, že v řadě případů obžalovaná provedla zubotechnické výkony zdarma.

Z těchto výsledků dokazování nelze dovodit, že by byla obžalovaná k provedení zubotechnických úkonů, za které si dala platit, používala ve větším rozsahu vlastního materiálu (včetně zlata), který takto zpeněžila.

Ježto lidový soud všechny tyto pro posouzení věci významné okolnosti nezjišťoval a náležitě je neuvážil, nepostupoval podle ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř. Porušil proto v naznačeném směru (pokud uznal obžalovanou vinnou trestným činem spekulace) zákon v citovaném ustanovení.

Další trestný čin, jímž byla obžalovaná uznána vinnou, tj. trestný čin ohrožení devizového hospodářství podle § 145 odst. 1 tr. zák. předpokládá podle směrnice pléna Nejvyššího soudu o trestných činech spekulativní povahy (č. 6/1958 sb. rozh. tr.), aby se jednalo o devizové hodnoty (zlato) v ceně kolem 4000 Kčs v devizové, tj. kursovní hodnotě, která u zlata činí 8 Kčs za 1 g. Při 297,15 g zlata se v souzeném případě jednalo o kursovní hodnotu 2377,20 Kčs. Šlo tedy o přestupek podle § 64 tr. zák. spr. Neprávem byla proto obžalovaná uznána vinnou trestným činem podle § 145 odst. 1 tr. zák. Lidový soud tím porušil tudíž zákon v ustanoveních § 145 odst. 1 tr. zák. a § 64 tr. zák. spr.

V případě, že by po objasnění věci ohledně trestného činu spekulace bylo nutno dospět k závěru, že

obžalovaná se tohoto trestného činu dopustila, byly by tím přestupky podle § § 64 a 81 tr. zák. spr. konzumovány a nebylo by namístě uznat obžalovanou vinnou též těmito přestupky v souběhu s trestným činem spekulace (§ 2 tr. zák. spr.).

Bylo proto nutno napadené usnesení krajského soudu zrušit. Vzhledem k uvedeným nezákonnostem, jimiž trpí i rozsudek lidového soudu, bylo nutno zrušit též tento rozsudek až na výrok o vině obžalovaného trestným činem nedovoleného držení omamných prostředků a jedů podle § 197 odst. 1 tr. zák., jehož spáchání obžalovanou bylo výsledky dokazování dostatečně zjištěno a objasněno.

Lidový soud bude muset při novém projednání věci doplnit řízení a objasnit výše naznačené okolnosti důležité pro správné posouzení viny obžalované trestným činem spekulace podle § 134a odst. 1 tr. zák. a v souvislosti s tím i pro posouzení otázky, zda nebyly tímto trestným činem konzumovány přestupky podle § 81 a také podle § 64 tr. zák. spr.

V případě, že by nebylo možno dovodit, že se obžalovaná dopustila též trestného činu spekulace, a vzhledem k tomu, že výrok o vině trestným činem ohrožení devizového hospodářství neobstojí, bude nutno znovu uvážit, zda trest ve výši, jak byl obžalované uložený, nebude za zbývající trestný čin a přestupky v očividném nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost. Zejména nelze při posuzování míry zavinění při spáchání trestného činu nedovoleného držení omamných prostředků a jedů podle § 197 odst. 1 tr. zák. přehlížet, že šlo vesměs o prostředky potřebné pro výkon dentistické živnosti, které, pokud tuto živnost obžalovaná provozovala, držela oprávněně. Oprávnění k jejich držbě pominulo zánikem živnostenského oprávnění. Že by byla obžalovaná získala po této době nové jedy, nebylo výsledky dokazování nikterak prokázáno. Její zavinění spočívá tudíž v podstatě v tom, že jedy popř. omamné prostředky nenabídla některému zdravotnickému zařízení.